Netoli Škotijos sostinės Edinburgo stūksanti Roslino koplyčia apipinta įvairių legendų. Ji net aprašyta Dano Browno knygoje „Da Vinčio kodas“. Koplyčios viduje tvyro paslaptinga prieblanda, o puošnūs bareljefai atskleidžia daugybę senosios istorijos mįslių.

Roslino koplyčia – viena mistiškiausių Škotijos vietų

ĮDOMU

- Kai kurie žmonės mano, kad po šventykla esančioje slėptuvėje galima rasti balzamuotą Jėzaus galvą, Gralio taurę, dingusį evangelijos rankraštį ir įvairių kitų relikvijų.
- Tikima, kad iššifravus ant koplyčios sienos esančius piešinius būtų galima sudaryti žemėlapį, kuris padėtų rasti paslėptą tamplierių lobį.
- Roslino koplyčią puošia daug augalų motyvų, todėl ji kartais vadinama „mišku“ koplyčia.
- Buvęs Karališkųjų oro pajėgų dešifruotojas Thomas Mitchell'as ir jo sūnus paskelbė dešifravę koplyčios arkose iškaltus simbolius. Anot jų, tai – „užšalusi muzika“.

Smalsuolių traukos centras

Roslino miestelyje stovi gotikinio stiliaus kryžiaus formos koplyčia, kurią 1446 m. pastatė vienuoliktasis Roslino baronas, paskutinis Orknio ir pirmasis Caithness grafas Viljamas Sinkleris. Jam Škotijos karalius Džeimsas suteikė laisvųjų mūrininkų (masonų) paveldimą didžiojo magistro titulą.

Nuo 1592-ųjų Roslino koplyčia buvo apleista. Per anglų revoliuciją ten buvo įrengtos arklidės. Vėliau koplyčią smarkiai nuniokojo grafas Džeimsas Sinkleris. Tik 1862 m. ji atstatyta ir vėl pašventinta.

Ši koplyčia turistus ir smalsuolius visuomet traukė paslaptingumu bei mistika, o po garsaus romano „Da Vinčio kodas“, tapusio bestseleriu, ir to paties pavadinimo Holivudo filmo pasirodymo Roslino koplyčia tapo gausiai lankomu Škotijos architektūros paminklu. Po filmo pasirodymo šią koplyčią aplankė apie 160 000 turistų, t. y. 5 kartus daugiau. Šiandien norintys apžiūrėti Roslino koplyčią turi susimokėti 9,49 Eur (32,77 Lt) mokestį.

Bausmė už grožį

Labiausiai legendomis apipinta koplyčios dalis – „pameistrio kolona“. Pasakojama, kad šią kruopščiai išpuoštą koloną pameistrys pastatė meistrui masonui. Kol pastarasis buvo išvykęs į Romą pasitarti dėl statinio, pameistrys nuostabaus grožio koloną pastatė su niekuo nepasitaręs. Savo darbu labai didžiavosi, mat sapne regėjo, kaip tai turi atrodyti. Iš kelionės grįžęs meistras vietoj pagyrų ir piniginio atlygio pameistriui trenkė plaktuku, ir šis mirė. Pasak legendos, už tai meistras buvo nubaustas mirties bausme. Vėliau meistro ir pameistrio figūros buvo pavaizduotos koplyčios reljefuose.

Visgi manoma, kad ši legenda gali būti paremta tikrais faktais, nes tuometinis Sent Andruso vyskupas, kuriam priklausė Roslino parapija, per koplyčios statybas iš tiesų lankėsi Romoje. Neva norėjo gauti popiežiaus leidimą dvasiškai apvalyti koplyčią dėl ją apjuodinusio skandalo.

Masonų koplyčia?

Legendos byloja, kad Roslino koplyčia buvo glaudžiai susijusi su masonų ir tamplierių istorija, mat pirmoji Škotijos tamplierių organizacija buvo įkurta šalia Roslino kaimo, o magiškų tamplierių simbolių galima aptikti ir koplyčioje.

Vienoje legendų pasakojama, kad XIV a. kai kurie tamplieriai išvengė susidorojimo su ordinu pabėgę į Škotiją, kur paslėpė pasakišką lobį Roslino koplyčioje.

Ištrauka iš knygos „Da Vinčio kodas“

„Roslino koplyčia, dar vadinama Kodų katedra, stovi už septynių mylių į pietus nuo Edinburgo, Škotijoje, senosios mitrėjų šventyklos vietoje. Koplyčią pastatė riteriai tamplieriai 1446-aisiais. Joje tiesiog svaigsta galva nuo daugybės iškaltų simbolių, menančių žydų krikščionių, egiptiečių, masonų ir pagonių tradicijas.

Geografinės koplyčios koordinatės kuo tiksliausiai sutampa su šiaurės pietų meridianu, einančiu per Glastonberį. Ši ilgumą žyminti Rožės linija yra tradicinė karaliaus Artūro Eivalono salos žyma ir laikoma svarbiausia šventosios britų geometrijos ašimi. Iš šio šventosios rožės ir kilo Roslino pavadinimas.

Riteriai tamplieriai Roslino koplyčią suprojektavo taip, kad ji būtų tiksli Saliamono šventyklos Jeruzalėje kopija – su siauro stačiakampio formos vakarine siena, požemine sale, panašia į Neliečiamąją šventovę, kurioje pirmieji devyni riteriai pirmą kartą iškasė neįkainojamą savo turtą.“

Specialistės komentaras

Nuotrauka iš asmeninio archyvo

Filosofijos daktarė, psichologė ir simbolių specialistė **Jelena Simonova**

Vertinant Roslino koplyčios simbolikos turtingumą, pirmiausia reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad krikščioniškieji simboliai čia daug amžių koegzistuoja su tais, kuriems, žvelgiant iš dogmatinės pusės, bažnyčia yra priešiška. Vifliemo žvaigždė, pranešanti šviesią žinią apie Kristaus gimimą, ir angelai „apsigyveno“ koplyčios valdose kartu su daugybe pagoniškų motyvų bei simbolių. Šioje koplyčioje gausu Žaliojo Žmogaus – senosios pagonių kultūros personažo – figūrėlių. Vynuogių šakos, augančios tiesiai iš jo burnos, simbolizuoja gamtos derlingumą bei pirmapradę darną tarp žmogaus ir jį supančio pasaulio, o Žalias Žmogus, kurio motyvai pasirodo įvairiose pasaulio kultūrose, simbolizuoja pavasarį prasidedantį augalų augimo ciklą bei atgimimą.

Taip pat stebina langą puošiantys kukurūzų motyvai. Mat Šiaurės Amerika, iš kurios šis augalas galėtų būti atvežtas K. Kolumbo, buvo atrasta 1492 m., t. y. praėjus beveik 50 m. po koplyčios pastatymo. Todėl kartais daroma prielaida, kad tamplieriai galėjo atrasti Ameriką daug anksčiau – iki K. Kolumbo.

Roslino koplyčioje gausu simbolinių turinių, kurių iki šiol nepavyksta iššifruoti. Rytinė šios koplyčios dalis sudaryta iš 13 persikryžiuojančių gotikinių arkų, einančių iš šiaurės į pietus. Roslino koplyčios arkos ypatingos akmens nėrinių raštais ir sudarytos iš mažų kubelių – po 17–18 ant vienos arkos. Kiekvieno kubelio piešinys – rombas, rožė ir ratas. Iš viso tokių figūrų – 12. Vienos jų pasikartoja dažnai, kitos – tik kelis kartus. Kiekvienas kubelis unikalus, o figūros pripildytos iš linijų ir taškų sudarytų simbolių. Šių simbolinių turinių reikšmių interpretacija labai plati. Neretai jie laikomi raktu slaptiems kodams atskleisti. Būtent dėl to vis suždina nepaliaujamas žmonių pastangas juos iššifruoti. O pavaizduoti vienu ar kitu instrumentu grojantys angelai sufleruoja, kad šie simboliniai turiniai galėtų būti muzikos natos. Manoma, kad Roslino koplyčios angelai, grodami įvairiais muzikos instrumentais ir dainuodami, švenčia Kristaus gimimą.

Ant tiesios arkos tarp akmens raštų slypi lotynų kalba užrašytas tekstas: „Forte est vinum, fortior est rex. Fortiores sunt mulieres: super omnia vincit veritas“. Šį teiginį galima išversti taip: „Vynas – stiprus, karalius yra stipresnis, moterys – dar stipresnės, tačiau tiesa nugali visus“.

Ant Roslino koplyčios sienų galima rasti amžinos dualistinės paslapties pėdsakų – gyvenimo ir mirties simboliką, kuri išreiškšta mirties šokiu: įvairiems visuomenės sluoksniams priklausantys atstovai čia šoka su skeletu, kuris simbolizuoja mirties pergalę ir triumfą prieš gyvenimą, turtą bei skurdą ir, ko gero, prieš bet kokios materijos laikinumą amžinybės akivaizdoje.

Manoma, kad požeminiuose šios koplyčios pastatuose yra palaidoti 10 riterių iš garsios St. Clair giminės. Taip pat koplyčioje galima rasti Liucifero – puolusio angelo – figūrėlę. Jis pavaizduotas pakabintas žemyn galva ir surištas virve. Manoma, kad būtent tokia neįprasta angelo padėtis naudota per masonų apeigas. Kai kurie itin mistiškai nusiteikę autoriai teigia, kad tamplieriai koplyčios požemiuose saugojo lobius. Remiantis šiomis legendomis, būtent čia saugomas Šventasis Gralis – taurė, iš kurios, anot legendų, Kristus gėrė per Paskutinę vakarienę ir į kurią vėliau buvo surinkti keli jo kraujo lašai. Taip pat tikima, kad čia saugoma Šv. Kryžiaus dalis, o riteris, kuris, pasak legendos, atvežė jį į Škotiją, pavaizduotas čia pat – Roslino koplyčioje.

Taip pat tikima, kad Roslino koplyčioje pasirodo vaiduokliai: besimeldžiantys vienuoliai, apsupti keturių riterių, paslaptingas vėjas, kuris pasirodo nežinia iš kur požeminėse koplyčios patalpose, bei grėsmingas šuo. Pastarasis susijęs su legenda, kuri pasakoja, kad 1303 m. vienas Anglijos riteris buvo nužudytas škoto, kurį tuoj pat užpuolė žuvusiojo šeimininko šuo. Škotas gindamasis nužudė ir šunį. Vėliau jo vaiduoklis vis pasirodydavo ir gąsdindavo kariuomenę savo lojimu. Paskutinį kartą pasirodęs galiausiai nužudė škotą – savo šeimininko žudiką.

Roslino koplyčia pagrįstai laikoma viena mistiškiausių Škotijos vietų, nes, atrodo, kiekvienas jos akmenukas dvelkia paslaptimi, kiekvienas vėjo dvelksmas siejamas su šalto vaiduoklio pasirodymu, o mistinio romantizmo įkvėptų lankytojų siekiai rasti čia, tarp įvairių įmantrių raštų, fantastinių figūrėlių bei piešinių, pasislėpusį mistinį kodą, atrodo, niekada nesibaigs. Šios paslaptys nereikalauja tikėti jomis arba ne. Visgi Roslino koplyčioje glūdi ne tik žmogiškos antgamtiškumo baimės šaltinis arba racionalaus prado negebėjimas įminti su šia koplyčia susijusias mįsles, bet ir didžiulis kūrybinis užtaisas, kuris kursto rašytojų vaizduotes bei siužetus, atkartojančius legendas bei čia glūdinčias nesibaigiančias paslaptis.